

Tyrnävän kunnan hyvinvointikertomus 2012

Päätös laadinnasta

Kunnanhallitus 19.12.2011 § 266

Kertomuksen vastuutaho

Kunnan johtoryhmä (ohjausryhmä)

Kunnan hyvinvointityöryhmä (projektityöryhmä)

Strategiat, ohjelmat ja tavoitteet.

Hyvinvoinnin käsite:

"Hyvinvointi on ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa. Hyvinvointi syntyy ihmisen itsensä, hänen läheistensä, lähiympäristönsä ja palvelujärjestelmän toiminnan sekä yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Hyvinvoinnin tekijöitä ovat terveyden ja toimintakyvyn lisäksi elinolosuhteet ja elinympäristö, asuminen, toimeentulo, mielekäs tekeminen, ihmissuhteet, yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallisuus. Hyvinvointi merkitsee erilaisia asioita ihmisille elämänkaaren eri vaiheissa."

Kunnan hyvinvointipolitiikan ja -johtamisen tavoitteet ja painopistealueet tällä hetkellä:

Kunnan strategisia linjauksia:

Asuminen ja ympäristö:

- Kirkonkylä on elävä ja vahva kuntakeskus
- Valtakunnallisesti arvokas Lakeuden kulttuurimaisema ja sitä ylläpitävän maaseudun toimintaedellytykset säilyvä
- Asuinalueet ovat korkeatasoisia ja kestävä kehityksen periaatteen mukaisia
- Kunnassa on asumisvaihtoehtoja eri elämäntilanteisiin
- Kunnalla on omistuksessaan yhdyskuntarakennetta eheyttävän kaavoituksen edellyttämää, asumiseen ja yrittämiseen sopivaa kaavoitettavaa raakamaata 10 vuoden tarpeeseen palveluja lähellä
- Toimiva julkinen liikenne

Yrittäjyys:

- Kunnan ja kuntalaisten palvelutarpeita suunnataan myös yksityisille ja seudullisille toimijoille (kunta 70% / yksityinen 30%)
- Työpaikkaomavaraisuuden nosto
- Yritysilmapiiri avoin ja luottamuksellinen

Lähipalvelut:

- Peruspalvelut ovat kaikenikäisille helposti tavoitettavissa. Palvelu on ammattitaitoista, ripeää ja ystävällistä
- Kehitetään ennaltaehkäiseviä ja varhaisen puuttumisen toimintamalleja ja käytäntöjä. Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti nostamatta verorasitusta maakunnan keskiarvoa korkeammaksi

Terve kuntatalous

- Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti nostamatta vero-rasitusta maakunnan keskiarvoa korkeammaksi
- Eri tunnuslukujen osalta pysytään (keskimäärin valtakunnan tasoon verrattuna) hyvissä lukemissa

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

Tyrnävän kuntastrategia KVAL 11.11.2009

<http://www.tyrnava.fi/ajankohtaista/paatoksenteko/documents/Kuntastrategia.doc>

Ikäihmisten strategia ja kehittämisohjelma vuosille 2011-2015

<http://www.tyrnava.fi/asukkaalle/vanhustenpalvelut/documents/ikaihminenstrategiadynasty.pdf>

Lastensuojelusuunnitelma 2010-2013

http://www.tyrnava.fi/ajankohtaista/paatoksenteko/documents/Lastensuojelusuunnitelma2010_2012.pdf

Turvallisuussuunnitelmat
(intrassa)

Opetussuunnitelmat

http://www.tyrnava.fi/asukkaalle/koulut_ja_opistot/index.php

Varhaiskasvatussuunnitelmat

<http://www.tyrnava.fi/asukkaalle/paivahoitopalvelut/paivahoitopaikat.php>

Oulun seudun lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma (osana TUKEVA-hanketta)

http://oulu.ouka.fi/seutu/tukeva/oulun_seudun_osahanke.htm

Oulun seudun kuntien lapsi- ja nuorisopoliittikan talous vuosina 2005-2010 (löytyy sivun alaosasta).

http://www.tyrnava.fi/ajankohtaista/paatoksenteko/saannot_ja_suunnitelmat.php

(Tyrnävä kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2013)

Tyrnävän lapsi- ja nuorisopoliittikan talous vuosina 2005-2010

<http://www.tyrnava.fi/ajankohtaista/paatoksenteko/documents/lnpotyrnavataloustiedotraportti.pdf>

Päihdestrategia

Neuvolatoiminnan suunnitelma

Oulun seudullinen vammaispoliittinen ohjelma

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma ja kulttuuriympäristöohjelma / Tyrnävän arkkitehtuurin, maankäytön ja kulttuuriympäristön käsikirja

Yhteenveto kunnan hyvinvoinnista ja palvelujärjestelmästä

Yhteenveto kunnan hyvinvoinnista ja palveluista.

1. Tyrnävän kunnan aluekehitys

Väestö

Väestön kasvu on Tyrnävällä viime vuosina ollut maltillista ja lähes strategian mukaista. Nettomuutto on pitkällä aikajänteellä ollut positiivista, mutta aivan viime vuosina trendi on ollut aavistuksen negatiivinen. Kaiken kaikkiaan Tyrnävän ja koko Oulu seudun väestökasvu on ollut parina viime

vuotena edellisvuosia hitaampaa. Kasvu tulee pääasiassa kunnan sisäisen syntyvyyden kautta. Vuodesta 2003 vuoteen 2010 alle kouluikäisten osuus kunnan väkiluvusta on kasvanut 13 %:sta 16,5 %:iin. Vastaavana aikana 15-64 -vuotiaiden suhteellinen osuus on laskenut 59,7 %:sta 57,9 %:iin (huoltosuhte heikkenee). Lapsiperheitä on 5,9 % enemmän kuin valtakunnassa keskimäärin. Yhden hengen asuntokuntia kaikista asuntokunnista on lähes 13 % vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin

Huoltosuhte on selvästi korkeampi kuin valtakunnassa keskimäärin. Tyrnävällä arvoa nostaa lasten suuri määrä. Vuoteen 2030 huoltosuhte ennustetaan olevan 83,4. (Valtakunnan tasolla huoltosuhteen ennustetaan nousevan vuoteen 2030 yli 70 % vanhusväestön määrän kasvun johdosta.)

Elinkeinorakenne

Yrittäjät ja vahva elinkeinotoiminta ovat paikkakunnan taloudellisen hyvinvoinnin perusedellytys. Yrittäjän kannalta Tyrnävän vahvuuksia ovat mm. hyvä liikenteellinen sijainti Oulun läheisyydessä, hyvä maankäytönsuunnittelu, kasvava asukasmäärä, toimivat peruspalvelut.

Eniten työpaikkoja Tyrnävällä on maa-, riista- ja metsätalouden alalla. Sitä seuraavat terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut ja edelleen teollisuus, jossa työpaikkojen lukumäärä on tosin viime vuosina selkeästi vähentynyt. Toimialakohtaisessa tarkastelussa kehityksen suuntana on ollut rakentamisen ja terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen selkeä kasvu. Muilla toimialueilla kasvu on ollut maltillisempaa.

Tyrnävällä maatalous on vahva osaamisen alue. Maatilat ovat erikoistuneet tuotantosunnittain pääosin perunanviljelyyn, viljanviljelyyn tai karjanhoitoon. Tilojen keskimääräinen peltopinta-ala on maan korkeimpia - yli 58 ha. 2015:llä maatilalla on käytössään peltoa yli 11.900 ha. Tyrnävä on mukana maaseudun ja tilojen kehittämisessä Oulun seudun hankkeissa. Maaseutupalveluissa on siirrytty yhteistoimintaan Kempeleen (2006 alkaen) ja Lumijoen (1.1.2009 alk.) ja Limingan (1.4.2010 alk.) kuntien kanssa. Yhteisten sopimusten perusteella Tyrnävän, Kempeleen, Limingan ja Lumijoen kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisena toimii Tyrnävän maaseutuasiamies. Meneillään on parhaillaan neuvottelu myös Muhoksen ja Hailuodon maaseutuhallinnon viranomaispalvelujen yhdistämisestä Tyrnävän maaseututoimeen.

Tyrnävän kunnan työpaikkaomavaraisuus on noin 60 prosentin tasolla. Huomattava osa kunnan työkäisestä väestöstä pendelöi Oulun seudun kunnissa. Suurin osa muualla töissä käyvistä sijoittuu teollisuuden, terveydenhuollon ja kaupan sekä maa-, metsä- ja riistatalouden aloille.

Tyrnävälle perustetaan uusia yrityksiä vuosittain keskimäärin 20 - 30. Yrityksiä lopettaa vuosittain 10 - 20. Kehitys on verrannollinen seudun kuntien kehitykseen.

Koulutus

Koulutustasomittain on perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Tyrnävällä koulutustasomittain on 25 yksikköä alhaisempi kuin valtakunnassa keskimäärin (2010). Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä on lähes valtakunnallisella tasolla, selvä nousu on vuonna 2008. Tyrnäväläisten koulutusaste on maakunnan ja seudun keskiarvon alapuolella. Reilut 36 prosenttia 15 -vuotta täyttäneistä on peruskoulun varaan jääneitä. Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 43,6 prosenttia vastaa seudun keskiarvoa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on 19,8 prosenttia, mikä on seudun toiseksi vähiten.

Eläköityminen

Eläkkeellesiirtymisikä laski tilapäisesti 2008. Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on 3,3 vuotta matalampi kuin valtakunnassa keskimäärin. Keskimääräiset kokonaiseläkkeet, omaa eläkettä saavat, €/kk on 250€ pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä on 0,2 % korkeampi kuin valtakunnassa keskimäärin. Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä on 0,9 % vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin.

2. Tyrnäväläisten hyvinvoinnin resurssit

(työttömien osalta) Työttömyysprosentti on noudattanut valtakunnassa yleisesti olevia trendejä ollen kuitenkin noin puoli prosenttiyksikköä isompi kuin valtakunnassa keskimäärin. Vuonna 2010 työttömyysprosentti laski rajummin kuin yleinen trendi oli, jääden valtakunnan tasoa alhaisemmaksi (v.2011 8,7 %). Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on ollut vuoden 2008 jälkeen pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Vuonna 2011 pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä oli Tyrnävällä 6,5, prosenttiyksikköä pienempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja 9,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Nuorten työttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta on ollut valtakunnan tason molemmin puolin. Vuoden 2006 jälkeen Tyrnävän nuorten työttömien osuus on ollut valtakunnan tasoa korkeampi ja vuonna 2009 se ylitti jopa Pohjois-Pohjanmaan lukemat. Vuonna 2010 nuorten työttömien määrä laski rajusti valtakunnan tasolle (v.2010 13,6 %). Tyrnävällä yli 50-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä noudattelee yleistä trendiä alhaisempaa linjaa. Vuoden 2009 jälkeen yli 50-vuotiaiden määrä on lähtenyt kasvuun saavuttaen Pohjois-Pohjanmaan lukemat (31,3 %) vuonna 2011. Luku on kuitenkin valtakunnan tasoa 7,1 prosenttiyksikköä pienempi. Kunta maksaa 500 päivää + 180 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta puolet. Käytäntö on tullut voimaan vuoden 2006 alusta. Tyrnävän maksama työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä on laskenut vuodesta 2009 vuoteen 2011. (Vuoden 2012 alusta työmarkkinatuen perusosaa nostettiin 5,73€ päivää kohden. Tämä tulee jatkossa nostamaan myös työmarkkinatuen kuntaosuuden määrää.) Toimenpiteessä olevien osuus työttömistä on ollut vuoteen 2009 asti reilusti alhaisempi (7-9 prosenttiyksikköä) kuin valtakunnassa keskimäärin. Vuodesta 2009 toimenpiteessä olevien osuus on noudattanut valtakunnallista tasoa ja noussut vuoteen 2011 mennessä 45,2 %, mikä 13,9 prosenttiyksikköä Pohjois-Pohjanmaan lukua isompi

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, 5,3% lapsiperheistä on 3,4 % pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat, 1,1% vastaavanikäisestä väestöstä on 0,2 % matalampi kuin valtakunnassa keskimäärin.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, 0,3% vastaavanikäisestä väestöstä on 1,9 % vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin.

3. Tyrnäväläisten yhteisöllisyys ja sosiaalinen pääoma

Sekä yleinen että lapsiperheiden pienituloisuusasteen selvä kohoaminen vuosina 2006-2007.

Tyrnävällä lapsia hoidetaan kotona. Paine päivähoitopalveluihin on kuitenkin kasvanut. Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä on vaihdellut 55-56% välillä. Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä on seudun alhaisimpia. Kunnan kustantamassa päivähoidossa olleiden lasten osuus on 21,5 % pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 3-5 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä on noin 25,5 % pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin.

Kouluterveyskyselyn perusteella yläasteikäiset nuoret arvioivat seuraavaa: Ei yhtään läheistä ystävää, 9% 8.- ja 9.-luokan oppilaista on sama kuin valtakunnassa keskimäärin. Arvo on noussut edellisestä mittauksesta. Koulukiusatuksi joutuneet, 9% 8. ja 9. luokkalaisista on 1 % korkeampi kuin valtakunnassa keskimäärin. Arvo on noussut edellisestä mittauksesta. Vanhemmuuden puutetta ilmoittaa kokevansa 10 % vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin (Indikaattori koostuu useammasta kouluterveyden kyselyn kysymyksestä. Indikaattoritieto on vuoden 2009 kyselystä).

4. Tyrnäväläisten asukkaiden terveys

Tyrnävä on hyvin lapsi- ja nuorisovoittoinen kunta. Tyrnävällä lapset ja nuoret ovat varsin terveitä ja vakioimaton sairastavuusindeksi onkin alle valtakunnan keskitason. Sen sijaan ikävakioitu sairastavuusindeksi on viimeisimmän päivityksen mukaan 109, eli keskimääräistä suurempi. Sairastavuusindeksiä selittää keski-ikäisten, sitä vanhempien ja vanhusten suuri sairastavuus. Kansantautien, kuten sydän- ja verenpainetaudin ja etenkin aikuistyypin diabeteksen esiintyvyys on Tyrnävällä valtakunnan tasoa suurempaa. Lisäksi Tyrnävällä vanhuksat asuvat enemmän

palveluasunnoissa ja saavat enemmän kotihoidon palveluita, kuin yleensä maassa. Tapaturmista johtuva sairastavuus on Tyrnävällä muuta maata vähäisempää.

Psykiatrinen sairastaminen on Tyrnävällä ollut yleensä valtakunnan tasoa selvästi vähäisempää, kun katsotaan erikoissairaanhoidon avo- ja osastohoidon kehitystä. Kuitenkin viimeaikoina psykiatrinen sairastaminen on ollut lisääntymässä. Tässä on kuitenkin huomioitava pienen kunnan yksittäisistä tapauksista johtuvat suuretkin vaihtelut. Perheiden ongelmat ovat kasvussa. Väsyminen, masennus, vanhemmuuden puute tai kokemattomuus sekä lisääntyvä avun tarve ovat selvästi lisääntyneet viimeaikoina. Tämä näkyy etenkin sosiaalipuolen palveluiden kysynnän voimakkaana kasvuna. Alkoholin käyttö on Tyrnävällä ollut maltillisen vähäistä. Päihdehuoltoon käytetyt määrärahat ovat olleet vähäiset, mikä toisaalta johtuu siitä, että Tyrnävällä ei ole panostettu riittävästi päihdehuoltoon. Tupakoinnin lisääntyminen etenkin nuorison keskuudessa on erittäin huolestuttava kehityssuunta, johon pitäisi keksiä jatkossa ratkaisua.

5. Turvallisuus Tyrnävällä

Poliisin teitoon tulleista tapauksista

- Liikennerikokset ja rikkomukset ovat laskeneet valtakunnan keskitasolle, mutta ovat edelleen keskimäärin seutua korkeammat. Rattijuopumustapaukset ovat vähentyneet ja ovat alue alhaisimmat.
- Henkeen ja terveyteen sekä omaisuuteen kohdistuneet rikokset ovat seudun alhaisimpien joukossa.
- Huumausainerikokset ovat varsin alhaiset.
- Yksiköiden turvallisuussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Koulukiusaaminen ja "ei yhtään ystävää" vaikuttavat enemmän turvallisuuden tunteeseen kuin ulkoisiin uhkiin varautuminen.

Johtopäätökset yhteenvedosta ja konkreettiset toimenpidenostot

Väestön hyvinvoinnin ja palvelujärjestelmän vahvuudet

- Kunnan väkiluku kasvaa hallitusti strategian mukaan. Väestörakenne on nuori.
- Peruspalvelut mitoitettu kasvavaan väkilukuun nähden ja tuotettu taloudellisesti. Lasten ja nuorten osuuden kasvu tulee jatkossa asettamaan haasteita henkilöstön ja tilaresurssien suhteen.

Varhaiskasvatuspalvelu on lasten päivähoitoa. Siinä yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. Alle kouluikäisillä lapsilla on lakisääteinen, subjektiivinen oikeus osallistua kunnan järjestämään sekä valvomaan päivähoiton piirissä tapahtuvaan varhaiskasvatukseen. Lähtökohtana ovat lapsen ja perheen tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus, nykyisellään, muodostuu koko- ja osapäivähoidosta sekä vuorohoidosta. Erityistä tukea tarvitsevat lapset on integroitu pääsääntöisesti päiväkotien ryhmiin.

Varhaiskasvatus on tärkeä osa elinikäistä oppimista. Varhaiskasvatuspalveluja tuotetaan päivähoitopalveluina sekä kunnan omina toimintoina että yksityisten taholta. Kolmas sektori tuottaa monimuotoista kerhotoimintaa.

Varhaiskasvatuksessa toimii koulutettu, vakinainen henkilöstö. Henkilöstöön kuuluu myös kiertävä erityislastentarhanopettaja. Hänen tehtävänä on toimia varhaiskasvatuksen erityispedagogiikan asiantuntijana. Keväällä 2012 aloittivat vakituiset kiertävät varahenkilöt, mikä vähentää lyhytaikaisten sijaisten määrää. Kunta työnantajana järjestää henkilöstölleen täydennyskoulutusta.

Varhaiskasvatuspalveluissa hyödynnetään tietotekniikkaa ja sähköisiä palveluja. Niitä kehitetään edelleen.

Perusnuorisotyö (LNPO vihreä kenttä)

Kerhot järjestöjen kautta, lisäksi nuorisotyön oma kerho-, retki-, nuorisotila- ja tapahtumatoiminta.

Liikunta: urheiluseurojen toiminta

Etsivä nuorisotyö (LNPO keltainen kenttä)

Ennaltaehkäisevä tuki, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten ohjaus. Koulun keskeyttäneiden nuorten uraohjaus ja neuvonta, urasuunnittelun ohjaus.

Väestön hyvinvoinnin ja palvelujärjestelmän kehittämiskohteet

Peruspalveluissa oikein mitoitettut resurssit kasvavaan tarpeeseen nähden on ensiarvoisen tärkeää kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta.

Alle kouluikäisten suhteellisen osuuden kasvu väestöstä on näkynyt palvelujen tarpeen voimakkaana lisäyksenä varhaiskasvatuksessa. Tulevina vuosina paine tulee näkymään varhaiskasvatuksen lisäksi myös koulupuolella. Vuonna 2014 Kirkkomännikön koulu on yhtä täynnä kuin 2010, ennen kun 6-luokkalaiset siirrettiin Kuulampeen. Sekä päivähoiton että peruskoulun tilatarpeisiin on kyettävä vastaamaan lähivuosina.

Lasten mielenterveyteen liittyvät tekijät (erityisesti käytös- ja mielialahäiriöt) asettavat koulut, päiväkodit ja lastensuojelutyön kasvavien haasteiden eteen.

Sekä kunnan että erityisesti lasten pienituloisuusasteen kohoaminen yhdessä työttömyyden kanssa rasittavat perheitä henkisesti. Tämä tulee huomioida kunnan tarjoamien palvelujen järjestämisessä erityisesti perheiden tukemisessa sekä vapaa-aikapalvelujen ja kulttuuritoiminnan järjestämisessä. Resurssien kohdentamisella on pyrittävä vähentämään raskaiden korjaavien toimenpiteiden tarvetta jatkossa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö toimii yhteistyössä kunnan eri toimijoiden (koulu, terveydenhuolto, sosiaalityö) kanssa ja pyrkii edelleen kehittämään monialaista yhteistyötä lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Asiakaspalvelua kehitetään sähköistä asiointia laajentamalla.

Työnantajana järjestämään työntekijöille hyvän työyhteisön ja –ympäristön, johon henkilöstö voi sitoutua. Varhaiskasvatustyötä kehitetään suunnitelmallisen koulutuksen ja osaamisen kehittämisen (varhaiskasvatuksen kehityksen laaja-alainen seuraaminen, tietotekniikan käytön kouluttaminen) kautta.

Varhaiskasvatuksen haasteita tulevaisuudessa ovat päivähoitopaikkojen riittävyys sekä avoimien varhaiskasvatuspalvelujen saaminen kuntaan. Kunnassa on paljon lapsia kotihoidossa ja toisaalta on perheitä, joissa molemmat/toinen vanhemmista on kotona ja lapsi/lapset ovat päivähoitossa. Näiden perheiden lapsille avoimet varhaiskasvatuskerhot ovat hyvä vaihtoehto.

Kunnan väkiluku kasvaa ja sen myötä varhaiskasvatuspalveluiden tarve kasvaa. Vanhempien epäsäännölliset työajat vaativat myös lapsille päivähoitoa iltaisin ja viikonloppuisin. Näihin tarpeisiin vastaaminen edellyttää uusien päivähoitopaikkojen suunnittelua. Tämä tulee ottaa huomioon jo asuinalueiden suunnittelussa.

Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelmatyö (LNPO): Tyrnävän lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma-asiakirja työstetään syksyn 2012 aikana.

Etsivä nuorisotyö (LNPO keltainen kenttä)

Puuttuu esim. työparin kanssa tehtävä kenttätyö ja asiakaskäynnit, sillä etsivää työtä tehdään tällä hetkellä yksin. Työparityöskentelyn kautta päästään puuttumaan ongelmatilanteisiin tehokkaammin ja löytämään tukea tarvitsevat nuoret.

Kohdennettu nuorisotyö

Tällä hetkellä ei mahdollisuuksia, mutta jos resursseja löytyy lisää, on mahdollista löytää ja auttaa päihteitä käyttäviä nuoria. Mahdollisuus ohjata palveluiden piiriin.

Kehittämiskohteet työllisyyden hoidon osalta:

Työllisyyden hoito (sis. pajatoiminnan) tulisi vakiinnuttaa osaksi kunnan palvelutarjontaa.

Hallintokuntien toimenpide-ehdotukset ja resurssit edellä mainittuihin kehittämiskohteisiin.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET VUOSILLE 2013-16

Sosiaali- ja terveysosasto:

Toimenpide-ehdotuksina työllisyyden hoidon kehittämiseksi ehdotetaan työ- ja elinkeinosuunnittelijan tehtävän vakinaistamista sekä pajatoiminnan vakinaistamista muuttamalla vastaavan pajaohjaajan työsopimus toistaiseksi voimassa olevaksi.

Sivistysosasto:

- Peruspalvelujen korkea laatu on parasta hyvinvointityötä.
- varhaiskasvatus- ja päivähoitopalveluja monipuolistetaan varhaiskasvatuksessa kehittämällä vuorohoitoa sekä perustamalla avoimia varhaiskasvatuspalveluja /-kerhoja koko- ja osapäiväpaikkojen rinnalle,
- varhaiskasvatuksessa omaa toimintaa kehitetään ja tehdään yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa
- suunnitelmia päivähoitotilojen ja -paikkojen lisäämiseksi tehdään yhteistyössä teknisen puolen kanssa
- Koulutilojen riittävyys ja ajanmukaisuus (kuntakeskus ja Murto)
- Koulun kerhotoiminnan kehittäminen OPH:n tuella
- Liikuntavuorojen jaossa ja -paikkoja suunniteltaessa huomioidaan vähävaraisten nuorten harrastusmahdollisuudet.
- Aktiivinen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä vähävaraiset perheet huomioon ottaen.
- Kohdennettu nuorisotyö???
- Vaikutuksia mitataan myös Wilman kautta tehtävällä kyselyllä. (Perusopetuksen laatukorttien käyttöönotto)

Tekninen osasto:

a) suunnitella ympäristöä siten, että julkisia tiloja ja toimintaympäristöjä on riittävästi mielekästä toimintaa ja ajanviettoa varten. Tätä varten toimia yhteistyössä toimintaa järjestävien tahojen kanssa ja tukea erilaisten kohderyhmien järjestämää sekä erilaisille kohderyhmille järjestettävää toimintaa.

b) turvallinen ympäristö lisää kaikkien hyvinvointia.

c) noudattaa vuorovaikutteista suunnittelumetodia, koska:

- vuorovaikutteisessa suunnittelussa vaikuttamisen mahdollisuus on oltava todellinen.
- vuorovaikutteinen suunnittelu lisää vastuullisen ympäristökäsityksen syntymistä. Se sitouttaa ympäristöön ja "jonnekin kuulumisen tunne" vähentää epätoivottua toimintaa.

TALOUDELLISET PANOSTUKSET 2013:

Sosiaali- ja terveysosasto:

- Peruspalveluiden korkea taso ja riittävät toimintaedellytykset tukevat parhaiten kansalaisten hyvinvointia.
- Terveystiedon lisääminen väestössä on oleellinen osa hyvinvointityötä. Tavoitteena on riittävän informaation myötä saada kansalaiset paremmin tietoisiksi omista mahdollisista terveysriskeistä ennen varsinaisten sairaksien puhkeamista.
- Selvitetään sähköisen tiedonkulun ja internetin mahdollisuuksia terveystietoisuuden lisäämisessä. Hyvät käytännöt sähköisissä toimintatavoissa otetaan käyttöön.
- Työkäisten kuntalaisten terveyttä pyritään kartoittamaan entistä paremmin. Pääpainotuksena olisi

sairauksien ennaltaehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen. Keinoina ovat työterveyshuollon riittävät tarkastukset ja myös työttömien terveystarkastukset.

-Varhaisen tuen mahdollistamisella lapsiperheille pyritään tukemaan perheiden hyvinvointia.

Keinona on yhteistyön lisääminen eri hallintokuntien välillä ja henkilöstöressurssien kohdentaminen.

Sivistysosasto:

Tuen tuominen yksiköihin (henkilöstön koulutus mm. Osaava-hanke 2012–2013 opettajien täydennyskoulutukseen Liminka, Lumijoki, Muhos, Utajärvi ja Tyrnävä 60000€, omavastuu 10 %)

Kerhotoiminta 33 333€, omavastuu 25 %, 8 333€

Vapaa-aikapalvelujen vähenevät tulot

Etsivä nuorisotyöntekijä valtion avustuksen turvin (valtion avustus 30 000€)

Tekninen osasto:

Leikkipuistojen kehittämissuunnitelman toteutus

Kevyen liikenteen väylien päällystäminen

Kuntoradan kehittäminen, uusi silta 2013

Koulutien kunnostus

Murron koulun pihasuunnitelman vaiheittainen toteutus, parkkialue 2013